

Prioriteiten 2014 - 2018

Goedgekeurd in de bestuursvergadering
van 22 mei 2014

1. Stichting Achmea Slachtoffer en Samenleving, al ruim 20 jaar actief

Stichting Achmea Slachtoffer en Samenleving (SASS) is opgericht op 30 december 1994. Tijdens de eerste presentatie werd vermeld dat Achmea met deze stichting het initiatief heeft genomen om zo meer aandacht te besteden aan de hulp van slachtoffers.

De doelstellingen, zoals deze in de statuten zijn verwoord, luiden:

- Het initiëren, stimuleren en financieel ondersteunen van innovatieve activiteiten en projecten welke zich door middel van onderzoek, voorlichting en preventieve activiteiten richten op:
 - verbetering van de kwaliteit van de hulpverlening aan slachtoffers, door onder andere politie en justitie, instellingen in de gezondheidszorg, verzekeraars alsmede maatschappelijke hulpverlenende instanties;
 - de re-integratie van slachtoffers in de samenleving;
 - de bevordering van de sociale redzaamheid van (potentiële) slachtoffers;
- Het vertalen van de resultaten van de hiervoor bedoelde activiteiten en projecten ten behoeve van de samenleving, waaronder tevens begrepen de verzekeringsbranche en (professionele) hulpverlenende instanties;
- Het bevorderen van de bewustwording en bekendheid bij het publiek en betrokken partijen van de positie van slachtoffers in de samenleving door middel van voorlichting, publicaties en conferenties omtrent de resultaten van de activiteiten en projecten van de Stichting.

In de afgelopen 20 jaar heeft de SASS bijna 50 projecten financieel ondersteund. Zij betroffen een breed scala aan onderwerpen en waren dikwijls gericht op een grote diversiteit aan type slachtoffers. De SASS heeft tussen 2003 en 2013 haar prioriteiten regelmatig bepaald om zo haar ondersteunende activiteiten beter te kunnen richten. Bij de laatste prioriteitstelling lag de focus op een combinatie van initiatieven in de sfeer van slachtoffer-empowerment en het inspelen op de netwerkmaatschappij, het functioneel slachtofferschap en de diagnoseproblematiek bij posttraumatische stress. Dit laatste onderzoeksveld is afgesloten nadat het overzichtsartikel in het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde in juni 2013 werd geschreven door Professor Olff. Het langlopend onderzoek in het veld van de posttraumatische stress van de Universiteit van Twente, waarbij gebruik gemaakt wordt van moderne digitale technieken, wordt nog voortgezet.

Voor functioneel slachtofferschap in relatie tot de extramuralisering van de zorg is door SASS in het najaar 2013 een omvangrijk dilemma diner gehouden. Het diner kende een initiërend karakter met als belangrijkste doel om de verschillende spelers uit dit segment bij elkaar te brengen en te bespreken op welke wijze men collectief aandacht aan en oplossingen voor dit thema kon aanbrengen.

Tot slot is bij de prioriteitstelling tot 2013 aandacht gevraagd voor een leemte die door het Fonds Slachtofferhulp was geconstateerd bij slachtoffers van medische missers. Hiervoor is eind 2013 aan professor Van Dijk van de Universiteit Tilburg een beperkte opdracht gegeven.

2. De positionering en werkwijze van SASS

Een terugblik op de bijna 20 jaar SASS leert ons veel over onze positie en onze manier van werken. Kort samengevat zijn de belangrijkste punten:

2.1 SASS heeft een unieke positie in de wereld van hulp aan slachtoffers

Juist vanuit onze onafhankelijke positie kunnen we onze formele en informele invloed en relaties nog beter benutten teneinde de positie van het slachtoffer te verbeteren.

- **Verbinding met de wereld van de wetenschap**

SASS heeft in de afgelopen 20 jaren vooral een goede relatie opgebouwd met de onderzoeksinstituten, universiteiten en hogescholen. Dat heeft vele goede onderzoeken opgeleverd. Zij weten ons te vinden en wij hen. Zeker nu SASS meer met een focus gaat werken, is het van belang dat goede onderwerpen voor een verdere studie kunnen worden gevonden en daarbij is hun hulp van groot belang.

- **Verbinding met de wereld van de slachtoffers**

SASS heeft op dit gebied zijn eigen unieke positie. Enerzijds is het een onafhankelijke stichting maar anderzijds kan het via het Achmea-concern gebruik maken van de verbindingen naar de zorg en verzekeringen. Gezien onze ambities is een goede relatie naar andere partijen in de wereld van hulp aan slachtoffers van belang. Hierbij is samen afstemmen, optrekken en overtuigen een belangrijke taak.

- **Verbinding met Vereniging Achmea en het Achmea-concern**

SASS is in 1994 door Achmea opgericht met een duidelijke opdracht. Zoals verwoord in de statuten tracht Achmea door middel van SASS mede invulling te geven aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarbij is een goede samenwerking met Vereniging Achmea van groot belang.

Als het om prioriteiten stellen gaat, bekijkt de SASS hoe de onderlinge meerwaarde en de synergie beter kan worden benut en gebruikt. Daarbij rekening houdend met de verbetering van de positie van slachtoffers. In de komende periode zal SASS zich met name bezighouden met twee prioriteiten: slachtoffers in de zorg en verkeer.

2.2 Van breed naar focus

Al vanaf het evaluatieonderzoek '15 jaar SASS' uit 2010 wordt nagedacht om minder breed volgend maar meer met een focus te gaan werken en daarmee ook positie te kiezen. De SASS verkrijgt haar middelen door een jaarlijkse donatie van Vereniging Achmea. Dit is tegelijk ook de enige bron van inkomsten. De afgelopen jaren is SASS noodgedwongen wat terughoudend geweest aangezien de financiële positie moest worden verbeterd. Vanaf dit jaar beschikt de SASS weer over een reservebuffer. De meeste onderzoeken zijn afgerond en de nieuwe reeds in behandeling genomen onderzoeken passen goed binnen de nieuw gestelde prioriteiten. Het bestuur van SASS heeft gemerkt dat focus en meer prioriteiten stellen ook meer van de leden vraagt.

Zo legde een werkconferentie over PTSS en het dilemma diner over functioneel slachtofferschap in relatie tot de toenemende extramuralisering, een behoorlijke druk op het bestuur en de ondersteunende organisatie.

SASS wordt bestuurd door gedreven mensen die midden in de samenleving staan en focus in de activiteiten willen aanbrengen. Maar hier worden ook grenzen zichtbaar. SASS kan in beperkte mate gebruik maken van medewerkers van (Vereniging) Achmea. Bij de haalbaarheid van alle plannen zal bij de werkstromen met deze resource-factor rekening moeten worden gehouden.

2.3 Meer impact, trots zijn, delen en zorgvuldig omgaan met onze resultaten

SASS heeft in de afgelopen jaren bijna 50 projecten/onderzoeken gesteund. Daarbij is het goed uitdragen van de resultaten onvoldoende aan bod gekomen. Er zijn vele relevante proefschriften, artikelen en onderzoeksverslagen verschenen. Het bestuur zal zich opnieuw moeten beraden hoe de SASS meer zichtbaarheid kan geven aan haar werkzaamheden. Bij de start van de website eind 2002 was het de bedoeling om deze meer te gebruiken als bron van gegevens voor de slachtoffers en onderzoekers. Helaas is daar geen invulling aan gegeven. Kortom communicatie zal belangrijk voor SASS zijn. Een vernieuwde website is daarvoor een hulpmiddel zowel voor de actieve communicatie naar onze relevante interne en externe stakeholders. Een andere stap is om onze onderzoeken beter te ontsluiten. Een goed moment is daarbij is om middels een kort historisch overzicht bij ons twintig jaar bestaan de eerste 50 project/onderzoek kort te vermelden en daarna een goede vorm te vinden voor moderne communicatie

3. Nieuwe prioriteiten voor de periode 2014-2018

Het bestuur van de SASS heeft op basis van eigen kennis en ervaring, bestudering van haar eigen historie en de relevante trends in de wereld van de slachtofferhulp een vertaling gemaakt naar toekomstige prioriteiten voor de periode 2014-2018.

Deze prioritering is met Vereniging Achmea en het Achmea-concern besproken zodat nu een definitieve vaststelling volgt. Daarbij wordt er naar gestreefd om voor de zomer van 2014 een nieuw proactief en gefocust prioriteitenplan te hebben.

Het bestuur van SASS hanteert nu het volgende mission statement:

Vanuit de maatschappelijke opdracht van Achmea Groep katalyseert SASS gericht wat daadwerkelijk bijdraagt aan de verbetering, empowerment en ontzorging van kwetsbare slachtoffers in de samenleving en gebruikt daarbij effectieve communicatie middelen zodat de resultaten een maximale praktische impact hebben.

Dit betekent dat projecten als randvoorwaarde meekrijgen dat zij toepasbaar zijn, gebruik maken van digitale technieken, bijdragen aan empowerment, preventie en ontzorgen. Zij mogen niet een herhalend of uitsluitend verdiepend onderzoek zijn, maar moeten praktisch toepasbaar zijn en impact hebben. Bij de selectie van prioriteiten zal de nadruk liggen op de meest kwetsbare slachtoffers.

Wij constateren dat slachtoffers in de Nederlandse samenleving in de afgelopen 20 jaar terecht meer aandacht en steun van de overheid en maatschappelijke organisaties hebben gekregen. De positie van het slachtoffer is sterk verbeterd waarbij het Fonds Slachtofferhulp

en Slachtofferhulp Nederland een belangrijke ondersteuning bieden. Ook onze eigen bijna 50 onderzoeken hebben hun impact gehad.

Wij leggen opnieuw een verbinding met onze statuten en kiezen daarbij voor twee speerpunten waar we zelf actief het voortouw nemen. Bewust is gekozen om het aantal beperkt te houden om daarmee een betere focus te kunnen aanbrengen om zo de SASS beter te kunnen positioneren. Voor twee belangrijke categorieën van slachtoffers is nog geen grote aandacht, dit betreft (1) **slachtoffers in het verkeer** en (2) **slachtoffers in de zorg**. Een opvallende overeenkomst tussen verkeer- en zorgslachtoffers is, dat voor hen geen systematische georganiseerde steun en hulp aanwezig is zoals dit nu wel bij geweld en criminaliteit is geregeld. Zij moeten dikwijls via allerlei loketten hun weg zoeken en zijn vaak aangewezen op hun eigen netwerk en mogelijkheden en ad hoc hulp. Ook in het overheidsbeleid zijn hiervoor nog geen initiatieven zichtbaar. Voor deze twee typen slachtoffers wil SASS nader onderzoek zodat ook deze slachtoffers volwaardig gehoord, empowered en ondersteund worden. Actief zal met de stakeholders van de twee voornoemde typen slachtoffers het contact worden gezocht.

Daarnaast zien wij nog drie andere categorieën slachtoffers waar aandacht, verdieping of empowerment voor gewenst is. Hier zullen we meer passief afwachten welke onderzoeksvoorstellen ons bereiken, te weten **slachtoffers in de publieke dienstverlening**, **slachtoffers van huiselijk geweld** en **nieuwe type slachtoffers**.

I. De twee categorieën waar we zelf proactief het voortouw worden eerste kort toegelicht

1. De positie van de ernstige verkeersslachtoffers moet beter

Bij verkeer ligt de meeste aandacht op de verkeersveiligheid. Het terugdringen van het aantal doden is redelijk succesvol; dit is nu gedaald tot circa 600. Voor ernstige verkeersslachtoffers is er sprake van een stijging tot circa 20.000 slachtoffers. De hulp is beperkt tot lotgenotencontact via de Vereniging Verkeersslachtoffers en juridische steun door letselschade juristen. Zowel het Fonds Slachtofferhulp als Slachtofferhulp Nederland vinden dat hun positie is achtergesteld bij die van slachtoffers van geweldsmisdrijven. Zij hebben nog geen recht op een uitkering uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven of op een voorschotregeling, weinig rechtsbescherming en geen hulp van casemanagers. Slachtofferhulp Nederland heeft recent besloten om met steun van het fonds tijdelijk te starten met casemanagement ondersteuning (naast de bestaande vrijwilligersondersteuning).

2. Voor slachtoffers in de zorg: landelijk steunpunt voor informatie en steun en andere verbeteringen

Bij de zorg geldt dat alle aandacht gericht is op verbetering van de veiligheid in de zorg en het voorkomen van slachtoffers. In de ziekenhuiszorg wordt nu aangenomen dat het jaarlijks gaat om ongeveer 37.000 patiënten die slachtoffer zijn geworden van een medische fout. Daarvan overlijden ongeveer 2.000 mensen en houden 6.000 een blijvend letsel (rapport VU 2013 in opdracht van Fonds Slachtofferhulp). Over het aantal slachtoffers in de andere sectoren van zorg zijn geen goede cijfers bekend. Zij hebben zoals andere slachtoffers geen steun van een landelijk steunpunt slachtofferhulp en zijn dus het meest op zich zelf aangewezen. Het Fonds

Slachtofferhulp financiert tijdelijk het bemiddelingsloket van De Letselschade Raad waar slachtoffers van medische incidenten terecht kunnen voor opvang en voorlichting. Dit is een vervolg op een onderzoek dat zij hebben laten uitvoeren naar de opvang van slachtoffers van medische missers. Voor de SASS ligt er de uitdaging om onderzoek te laten doen naar structurele oplossingen die een landelijk steunpunt mogelijk gaat maken.

II. De drie categorieën waar we passief/reactief volgend zijn betreffen

1. Voor slachtoffers in de publieke dienstverlening (functioneel slachtofferschap)

Het SASS dilemma diner van het najaar 2013 heeft een aantal richtingen gegeven ten aanzien van een focus op de grote extramuralisering die voor de deur staat. In de komende jaren zullen wij belangstellend kijken naar praktische en toepasbare initiatieven die ons vanuit het veld bereiken.

2. Slachtoffers van huiselijk geweld

Deze slachtoffers worden ook steeds meer herkend. Zij vormen echter een categorie waar omheen veel gaat veranderen via de grote decentralisatie bewegingen van de overheid en met name via de nieuwe Jeugdwet. Reden te meer om deze zeer kwetsbare groep actief te blijven volgen en te faciliteren met onderzoek en oplossingen. Er gaat immers een grote en langdurige persoonlijke en maatschappelijke impact van uit als hier iets mis gaat.

3. Onze ogen openhouden voor nieuwe typen slachtoffers

Dit zijn slachtoffers die nog niet als zodanig bekend zijn in de maatschappelijke discours en daarom kwetsbaar zijn, omdat hun verhaal niet herkend en erkend wordt. Recent ontving de SASS een onderzoek naar Cybercrime slachtoffers. Deze categorie geeft de SASS de mogelijkheid om ook de actualiteit inzake slachtoffers en de samenleving te volgen als dit nodig is.

Zeist, mei 2014